

1. Opišite obveznico kot dolžniški vrednosti papir in kakšne vrste obveznic poznate?

Obveznica je dolžniški vrednostni papir oz. je potrdilo za posojilo, ki ga najame velik dolžnik z dovoljenjem države pod pogoji, ki jih sam določi in sicer tako, da izda potrdila o delnih zadolžitvah. Izdajatelj se obvezuje, da bo upnikom izplačeval obresti in odplačal posojilo najkasneje do dogovorjenega roka. Izdajatelj jamči za izplačilo obveznosti z vsem svojim premoženjem. Glede na obresti poznamo:

a) obveznice s trdno obrestno mero, obveznice s spremenljivo obrestno mero, zapisi s spreminjajočo se obrestno mero, obveznice brez kuponov ali premijske obveznice.

2. Opredelite pravice, ki jih izkazuje delnica

Delnice se delijo glede na pravice delničarjev na: navadne in prednostne delnice. Pri navadnih ima delničar: - glasovno pravico na skupščini delničarjev, - pravico do dela dobička podjetja (dividende), - pravico do prednostnega nakupa nove izdaje delnic, - pravico do preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju delniške družbe.

Pri prednostnih delnicah ima delničar prednostno pravico do dogovorjenega dela dobička ostale pravice pa ima omejene.

Prenos delnic: V glavnem so delnice imetniški vrednostni papirji, ki se prenašajo brezoblično, vendar se v posebnih primerih izdajajo imenske delnice. Te se glasijo na ime in se jih prenaša z indosamentom. Sprememba lastnika se mora evidentirati v knjigi delničarjev.

3. Opišite postopek prodaje delnic v dematerializirani obliki

Pravica do nakupa oz. prodaje delnic je možna po fiksnem tečaju na določen termin. Pri tem moramo paziti na vzvod. VZVOD vrednotne delnice za vrednost opcije (ogromni dobički ali izgube). Opcije ponujajo tudi čiste špekulativne papirje na podlagi gibanja indeksov delnic (borzni indeks), tečajev tujih valut in obresti na trgu kapitala.

4. Opišite razlike med obveznico in zastavno listino (hipotekarna obveznica)

Obveznico izda država, občina ter velika podjetja. Dolg se vrača v enako velikih obrokih, pri čemer se lahko odplačilo začne šele čez nekaj let. Obveznice se obrestujejo letno ali skupaj z glavnico na koncu. Niso namenske.

Zastavni list: izdajo ga za to pooblašene finančne ustanove. Sredstva se lahko uporabljajo samo za hipotekarna posojila (posojila občanom.) Zastavni listi se izdajo po nominalni vrednosti – dolg se vedno vrne ob dospelju.

5. Opišite pojem, značilnosti in poslovanje na borzi vrednostih papirjev

Borza je trg, kjer se posluje z borznim blagom (standardiziranim blagom). Borze imajo svoje pravilnike in statute, indekse. Na borzi lahko kupuje samo borzni posrednik. Zaračunavajo provizijo, tako za prodajo kot tudi za nakup.

Vrste borz:

1. borza vrednostnih papirjev: posli: promptni – izpolnjujejo se takoj

Terminski: - sklepajo se za poznejši, trdno določen čas, služijo samo za špekulacije

2. devizne borze :devize (kratkoročna denarna terjatev v tuji valuti do banke znaj

Slovenije 3. blagovne borze, 4. druge borze (borze prevoznih storitev, zavarovanj).

6. Opišite finančni trg, njegove funkcije, udeležence in finančne instrumente.

Finančni trg se deli na :

Trg denarja – kratkoročni prenosi finančnih presežkov

- trg kapitala – dolgoročni prenosi finančnih presežkov (investicija za napredek gospodarstva). Trg kapitala je bolj pomemben kot trg denarja. Delimo ga na trg dolgoročnih posojil in trg vrednostnih papirjev.
- Finančne oblike – ustanove in način prenosa skupaj sestavljajo obstojnost. Finančni trg je mehanizem prek katerega se dejansko zbirajo in prenašajo finančni presežki.

Naložbe – z minimalno trdno vrednostjo (varčevanje)

Delnice – varna naložba, velik donos

Naložbe v stvarno premoženje – krizni časi

Naložbe v nepremičnine – varne in rentabilne

Naložbe v premične predmete – plemenite kovine (dolgoročna varna likvidnost)

Druga stvarna premoženja – starine (le kot dodatna naložba)

Finančni instrument – to so oblike v katerih so izraženi finančni presežki ali primanjkljaji. Osnovna oblika je denar, uporabljajo pa se še bančne vloge in vrednostni papirji.

7. Opišite razliko med promptnimi in terminskimi borznimi posli

Promptni posli: izpolnjujejo se takoj, namenjeni so izpolnitvi dveh ciljev – kapitalskim naložbam in udeležbi. Kupec želi višek denarja srednjeročno ali dolgoročno naložiti v neki delniški družbi, da bi lahko v njej sodeloval z vrednostnimi papirji, ker upa na dvig tečaja. Prodajalec proda, da bi realiziral dobiček na podlagi tečajne vrednosti papirja.

Terminski posli pa se sklepajo za poznejši čas, ki je določen. Služijo samo za špekulacije, zato se pri terminskih poslih ponujata dve možnosti: špekulacija na dvig tečaja ali na padec tečaja. Če posel uspe se izplača dobiček.

8. Opišite bistvene razlike med individualnim in socialnim zavarovanjem

Individualna zav.: izvajajo jih zavarovalnice, večina so prostovoljna, cena zavarovanja je zavarovalna premija, ki pokriva vse stroške, plača jih sklenitelj, posameznik ve kolikšna je premija, zavarovalnice vedo koliko škod so izplačale po polici.

Socialna zav.: izvajajo jih zavodi (ZZZS, ZPIZ), samo obvezna zd.in

pokož.zavarovanja, vplačila in izplačila premij niso znane, po zakonu je obvezno, možno dodatno prostovoljno zavarovanje, prispevki temeljijo na socialnih izhodiščih

9. Opišite področja in vrste zavarovanj, ki jih poznate, razloge podkrepite s primeri.

Zavarovanje delimo na dve področji: osebna in premoženjska zavarovanja.

Osebna:

Življensko zav.: smrt (poskrbimo za družino in otroke), doživetje (varčujemo zase, smrt in doživetje)

Nezgodno zav.: znezgodna smrt, trajna invalidnost, dnevna odškodnina, bolnišnični dan , stroški zdravljenja, pogrebna
Prostovoljno zd.zav.: krije razliko do polne vrednosti storitev, višji standard storitev, dodatne pravice (npr.zobozdravstvo)

Premoženjska zavarovanja:

Premoženjsko zavarovanje - nevarnost je povezana s premoženjem zavarovanca. Zavarovalni primer ne povzroči nobenih osebnih posledic oz. škode zavarovancu. Premoženjska zavarovanja so:

1. zavarovanje stvari:

- a) v ožjem pomenu; pokriva le tiste dejavnosti, ki jih je možno natančno določiti.(npr. požano zav., zavarovanje proti vlomu, avtomobilsko- kasko zav., zav. Strojev,...)
- b) splošno kritje nevarnosti – transportno zavarovanje; pokriva vse nevarnosti povezane s transportom, razen tistih, ki jih izrecno izključujemo.

2.zavarovanje pravic; sem sodi v glavnem zavarovanje posojil (blagovnih in izvoznih kreditov, ter posojil)

3. zavarovanje pred naraščanjem stroškov; k tej vrsti zavarovanja prištevamo predvsem obvezno škodno zavarovanje. Obvezno zavarovanje je zavarovanje, ki so ga določene osebe dolžne skleniti. Uvede se z zakonom. V Sloveniji imamo med individualnimi zavarovanji obvezna zavarovanja v prometu, obvezna zavarovanja odgovornosti v nekaterih dejavnostih in zavarovanja ekoloških škod.

4. zavarovanje pred izgubo prihodkov; zavarovanje škode, ki povzročajo delno ali celotno izgubo prihodka.-(npr. zavarovanje pred prekinitvijo obratovanja)

10. Opišite pogodbe o prevozu blaga po morju

Pogodba je sklenjena, ko prevoznik (ladjar) proti plačilu prevzame prevoz blaga po morju. Napisana je v dveh izvodih.

Ladjarsko pogodba (čarter) – najemna pogodba za ladjo

Pogodba o prevozu kosovnega blaga – pomorski tovorni list oz. nakladnica oz. konosament (Bill of lading). Sklepa se pri prevozu posameznega tovora.

Shipped on board – nakladnica vkrcano na ladjo - potrdilo častnika za sprejem na določeno ladjo

Received for shipment – nakladnica prevzeto za prevoz . Ladjar potrdi, da je samo prevzel blago za prevzel

Generalna havarija – odvrže se lahko del tovora v primeru reševanja posadke.

Tradicijski papir – s konosamentom pridobimo stvarno pravico do blaga. Izdan je lahko v več izvornikih, ob predložitvi enega pa drugi ne veljajo več.

11. Pojasnite vlogo in naloge špediterja

Organizirajo prevoze blaga v svojem imenu in za tuj račun sklepajo prevozne pogodbe s prevozniki in ladjarji. Opravljajo številne stranske posle: pakiranje, zavarovanje, carinjenje, sprejemanje plačil, reklamacije ipd.

Zbirajo kosovno blago in sestavljajo zbirne pošiljke. Opravljajo lahko prevoze. Po potrebi poskrbijo za skladiščenje.

12. Pojasnite pojme turizem, turistično povpraševanje, turistično ponudbo in turistične dobrine.

Turizem: je gospodarska dejavnost, ki se ukvarja z zadovoljevanjem potreb turistov.

Turistično povpraševanje: količina tur. storitev, ki so jo kupci pripravljene kupiti na določenem trgu po določeni ceni

Turistična ponudba: količine tur. storitev, ki jo nudijo tur. org. na določenem trgu po določeni ceni.

Turistična dobrina: kar je namenjeno zadovoljevanju človekovih potreb, ki so povezane s potovanji in bivanjem tujcev v nekem kraju.

13. Pojasnite dejavnike turističnega povpraševanja ter značilnosti in vrste turizma

Dejavniki: razpoložljiva denarna sredstva, cenovna raven povpraševanja, prilagoditev ponudbe geografskih dejavnikov, upoštevanje psiholoških in socioloških dejavnikov, upoštevanje geografskih prednosti, koriščenje prostega časa.

Vrste turizma: turizem za oddih, zdraviliški, kongresni, potovanja, izobraževanje.

Značilnosti: veliko udeležencev, odvisen od dejavnikov, sezonsko delo, delovno intenziven, konkurenca, visoka stopnja porabe kapitala, problem prometa in varstvo okolja.

14. Opreделите poslovno področje industrijskega podjetja

Dejavniki poslovanja so:

Raziskave in razvoj

Nabava in skladiščenje

Izdelava in prodaja – sledijo jim rezultati poslovanja

15. Opišite razvojne značilnosti in tipe industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja se nenehno razvija. Posledica tega je, da je vedno bolj robotizirana in računalniško vodena. To pomeni vedno manj ljudi, višja strokovna izobrazba, neizobražena delovna sila ni več tako potrebna.

Tipi proizvodnje: posamične (en izdelek), serijska (isti stroji, orodja se menjajo), sortimentna (isti stroji, orodja se ne menjajo), množična (stroji dolga leta enaki)

16. Opišite značilnosti in pomen obrti

Delitev dela je manj pomembna, skoraj ni avtomatiziranih operacij, proizvodnja je usmerjena na posamične potrebe. Obrtnik dela po naročilu (ni zalog), podjetnik je strokovnjak in sodeluje pri delu. Lastnik in delavci so pogosto povezani (družinsko podjetje), običajno sodelujejo družinski člani. Potreba po kapitalu je manjša kot v industriji.

17. Opišite pomen in oblike zunanje trgovine

Mednarodna trgovina je trgovanje z različnimi državami.

Pomen in funkcije : oskrbuje z deficitarnimi dobrinami, pospešuje mednarodno delitev dela, povečuje prosto konkurenco, omogoča večji pretok kapitala in delovne sile

Oblike zunanje trgovine: izvozna trg, uvozna trg, tranzitna trg.

Direktna zunanja trg.: proizvajalec je brez domačega posrednika, izvoznik kupuje brez posrednika.

Indirektna zunanja trg.:, pri uvozu in izvozu posreduje specializirano zunanjetrgovinsko podjetje.

18. Opišite prodajne poti pri izvozu

Brez predstavništva v tujini: trgovanje na debelo, trgovski potniki

S predstavništvom v tujini: lastno ali tuje predstavništvo-

Lastno ima: prodajni biro, lahko tudi skladišče ali proizvodno podjetje s prodajno organizacijo

Tuje ima: trgovskega zastopnika, komisionarja, samostojnega trgovca

19. Naštete in opišite ukrepe s katerimi države pospešujejo izvoz.

Oprostitev plačila ali povračilo davkov

Posojila, jamstva in zavarovanje tveganj – SID (slovenska izvozna družba)

Neposredno pospeševanje izvoza (subvencije)

Pridobivanje informacij – GZS – pridobiva informacije o drugih državah

Poenostavljanje postopkov

20. Opišite carinski postopek pri rednem uvozu blaga

Blago, ki prestopi mejo je carinsko blago. Preide pod carinski nadzor v carinsko cono. Blago ocarinijo mejne ali notranje carinarnice. Najprej se vloži ECL (enotna carinska listina), sledi sprejem deklaracije, preverjanje deklaracije s pregledom dokumentacije in jemanje vzorcev, plačilo carinskega dolga. Na koncu se blago sprosti v prost promet.